

Usnesení

Rady vlády ČR pro lidská práva
ze dne 18. září 2008

k vězeňství

Rada vlády ČR pro lidská práva (dále jen „Rada“)

- I. s c h v a l u j e podnět Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání k vězeňství ČR,
  - II. d o p o r u č u j e vládě, aby předkládaný návrh unesení schválila jako usnesení své,
  - III. ž á d á předsedu Rady, aby v souladu s článkem 2 odstavce 4 statutu Rady podnět prostřednictvím ministryně vlády pro lidská práva a národnostní menšiny předložil vládě České republiky
-

N á v r h

U S N E S E N Í
vlády České republiky
ze dne 2008 č.

k podnětu Rady vlády České republiky pro lidská práva k vězeňství

V l á d a

- I. s c h v a l u j e podnět Rady vlády České republiky pro lidská práva k vězeňství ,
- II. u k l á d á :
  - 1) ministru spravedlnosti, aby do 31. prosince 2009:
    - a) vypracoval analýzu fungování alternativních trestů a důvodů jejich přeměny v tresty odnětí svobody a aby na jejím základě přijal takové opatření, která by zvýšila jejich efektivní využívání;
    - b) vypracoval návrh novelizace právní úpravy podmínek podmíněného propuštění a řízení o něm ve smyslu návrhů v bodě 2 odst. 5 podnětu;
    - c) zajistil školení soudců a ostatních pracovníků v trestní justici o možnostech alternativního řešení trestních sporů a alternativních druhů trestů;

- d) ve spolupráci s ministrem financí zajistil navýšení rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti na roky 2009 a 2010 tak, aby Ministerstvo spravedlnosti mohlo přijmout nové zaměstnance působící ve vzdělávací a výchovné sféře ve věznicích;
- e) zřídil při věznicích nezávislé orgány pro šetření stížností všech osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu;
- f) doporučit Generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby upravit nařízení č. 82/2006, o předcházení a včasné odhalování násilí mezi obviněnými a mezi odsouzenými, tak aby ředitelé věznic a vazebních věznic měli povinnost informovat státního zástupce o závažných případech násilí mezi obviněnými a mezi odsouzenými;
- g) vypracoval návrh novelizace právní úpravy výkonu doživotního trestu v souladu s doporučeními Evropského výboru pro zabránění mučení a jinému nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT), k jejichž dodržování se vláda České republiky zavázala svým usnesením č. 223 ze dne 13. března 2007, tj. tak, aby veškerá omezení uplatňovaná na doživotně odsouzené (umístování v odděleních se zesíleným stavebně technickým zabezpečením, oddělení od ostatních vězňů, poutání, návštěvy pod přímým dohledem dozorce) vycházela z individuálního hodnocení chování a nebezpečnosti odsouzeného, a nikoli jen z faktu, že osoba byla odsouzena na doživotí;
- h) vypracoval analýzu odměňování odsouzených osob s důrazem na možnosti jeho navýšení;
- i) ve spolupráci s ministrem financí zvážil navýšení sociálního kapesného a stravní jednotky;
- j) zajistil, aby obviněným ve výkonu vazby byla ve vhodných případech věznicí nabídnuta možnost zaměstnání;
- k) doporučil generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby upravit své nařízení č. 40/2006 o výběru a zařazování odsouzených a obviněných na střežená pracoviště a odsouzených na nestřežená pracoviště tak, aby odsouzeným s dluhy na výživném byla nabízena možnost pracovat přednostně;
- l) doporučil generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby hledal mechanismus, jak zavést kontrolovaný přístup k Internetu pro ty odsouzené, kteří v rámci programu zacházení řádně studují;
- m) zajistil realizaci pravidla č. 19.4 Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2006) 2, o evropských vězeňských pravidlech, kterým se stanoví hygienické standardy pro odsouzené;
- n) ve spolupráci s ministrem financí, ministerstvem zdravotnictví a místopředsedou vlády a ministrem práce a sociálních věcí hledal efektivní nástroje, jak motivovat lékaře k práci ve vězeňství;
- o) doporučil generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby ve střednědobé perspektivě v každé věznici zajistil jedno tabulkové místo pro kaplana a tam, kde tomu tak ještě není, vhodnou místnost pro provádění bohoslužeb;

- p) na základě vyhodnocení pilotního projektu k rozšíření možnosti telefonování ve věznicích zvážil návrh příslušné úpravy v § 18 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody;

2) ministru zdravotnictví, aby do 31. prosince 2009:

- a) zvážil vypracování návrhu novelizace ustanovení § 16a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v tom smyslu, že odsouzení, kteří jsou nezaviněně bez příjmů, budou osvobozeni od povinnosti platit regulační poplatky ve zdravotnictví.

3) ministru školství, mládeže a tělovýchovy, aby do 31. prosince 2009:

- a) ve spolupráci s ministrem spravedlnosti a ministrem financí dále hledal zdroje financování studia odsouzených osob a rozvíjel jeho nabídku.

4) místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí, aby do 31. prosince 2009:

- a) vypracoval analýzu právní úpravy placení výživného v zemích, kde neznají trestný čin zanedbání povinné výživy.

Provedou:

místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí
ministr spravedlnosti
ministr zdravotnictví
ministr školství, mládeže a tělovýchovy
ministr financí

Podnět Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému a ponižujícímu zacházení a trestání Rady vlády ČR pro lidská práva k vězeňství

1. Úvod

Tento podnět si klade za cíl navrhnout takové změny, legislativní i jiné, které by Vězeňské službě ČR lépe umožňovaly naplňovat účel trestu, tak jak je uveden v § 23 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů: „Účelem trestu je ... vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život“. Podnět dále navrhuje změny, které mají realizovat zásadu trestního práva, podle které je zakázáno výkonem trestu ponižovat lidskou důstojnost. (viz např. § 23 odst. 2 trestního zákona, § 1 odstavec 2 a § 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a § 2 zákona č.293 /1993 Sb., o výkonu vazby (ohledně lidské důstojnosti a minimalizaci nutných omezení osob ve výkonu vazby).

Podnět se týká několika zásadních okruhů: otázky snižování počtu osob umístěných ve věznicích a vazebních věznicích, zacházení s odsouzenými a doživotně odsouzenými, zaměstnávání a vzdělávání obviněných a odsouzených, zdravotní péče o ně, uspokojování jejich duchovních potřeb a udržování jejich kontaktu s vnějším světem. Doporučení, která se týkají jak výkonu trestu odnětí svobody, tak výkonu vazby, vychází ze závěrů pracovní skupiny, jež vznikla na platformě Výboru proti mučení a dále ze Zprávy pro vládu České republiky o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (dále jen CPT) v roce 2006¹ a také doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2006) 2 o evropských vězeňských pravidlech.²

2. Snižování počtu vězněných osob

Ačkoli počet obviněných ve výkonu vazby se úspěšně daří snižovat, počet odsouzených dosáhl v závěru roku 2007 nejvyšší hodnoty za sledovaných devět let. 16 155 míst, které měla v roce 2007 Vězeňská služba k dispozici pro výkon trestu odnětí svobody, byly využity na 102 %. Bylo tak znovu nutné uplatňovat výjimku z minimální plochy, za což Českou republiku kritizovat i CPT už v roce 2006.

Ze statistik Vězeňské služby navíc vyplývá, že mezi odsouzenými je vysoký podíl těch, kteří jsou odsouzeni k trestu kratšímu než jeden rok.³ Je zřejmé, že část těchto osob se do věznic dostane z důvodu přeměny trestu obecně prospěšných prací v trest odnětí svobody. Ministerstvo spravedlnosti by mělo vypracovat analýzu „fungování“ alternativních trestů, se zvláštním důrazem na trest obecně prospěšných prací, a důvodů jejich přeměn na tresty odnětí svobody. Na základě této analýzy by pak měla být přijata příslušná opatření, které zefektivní jejich využívání, a pomohou tak ke snížení počtu odsouzených ve věznicích. Výstupem analýzy by měla být i doporučení nástrojů, které zvýší motivaci pro odsouzené i obce vykonávat obecně prospěšné práce.

Ministerstvo by v této souvislosti mělo také zvážit přijetí opatření, podle kterého by zaměstnavatelé měly možnost vyžadovat výpis z rejstříku trestů jen v těch případech, kdy to

---

¹ Zprávu schválila vláda svým usnesením č. 1392 dne 6. prosince 2006.

² Doporučení je dostupné zde:

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=955747&Site=CM&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFB55&BackColorLogged=FFAC75>.

³ K 31. prosinci 2006 jich bylo celkem 6 062, což je 37,5% všech odsouzených. Ročenka Vězeňské služby ČR za rok 2006, str. 31.

vyplývá z právních předpisů. Osoby propuštěné z výkonu trestu totiž mají omezené možnosti při hledání práce a nezaměstnanost přispívá k recidivě páchaní trestné činnosti.

Ke snížení počtu odsouzených osob umístěných ve věznicích by přispělo také častější využívání mediace, využívání všech druhů alternativních trestů (upuštění od potrestání, podmíněné zastavení trestního stíhání, atd.) a prvků restorativní justice obecně. Ministerstvo spravedlnosti by mělo klást důraz na rozšiřování povědomí o těchto nástrojích. V této souvislosti Rady vítá, že návrh nového trestního zákoníku obsahuje také trest domácího vězení a že se navrhuje ho využívat v takové míře, jaká je předpokládána.

Prostředkem, který při správné aplikaci může napomoci snížit počet osob ve věznicích, je i podmíněné propuštění odsouzeného. V rámci zvýšení jeho efektivity Rada navrhuje, aby byla uzákoněna povinná přítomnost státního zástupce při projednávání návrhu na podmíněné propuštění odsouzeného. Rada dále navrhuje, aby u vybraných skupin odsouzených (např. prvotrestanů) a vybraných trestných činů byla zkrácena lhůta pro možné podmíněné propuštění až na jednu třetinu délky trestu. V řízení o podmíněném propuštění by měl sehrát klíčovou roli posudek, který na odsouzeného vypracovává věznice, příp. Probační a mediační služba. V této zprávě by mělo být podrobně a pravdivě popsáno chování odsouzeného, včetně jeho pracovních aktivit. Pokud odsouzený nepracoval, musí být vysvětleno z jakých důvodů.

Rada proto navrhuje, aby ministr spravedlnosti:

- vypracoval analýzu fungování alternativních trestů a důvodů jejich přeměny v tresty odnětí svobody a aby na jejím základě přijal takové opatření, která by zvýšila jejich efektivní využívání;
- vypracoval návrh novelizace právní úpravy podmínek podmíněného propuštění a řízení o něm ve smyslu návrhů v bodě 2 odst. 5 podnětu;
- zajistil školení soudců a ostatních pracovníků v trestní justici o možnostech alternativního řešení trestních sporů a alternativních druhů trestů.

3. Zacházení s odsouzenými

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody ve svém § 40 předpokládá, že se odsouzený bude účastnit tzv. programu zacházení, stejně tak obviněným je nabízena možnost účastnit se preventivně výchovných, zájmových a sportovních programů. Aby byla zajištěna efektivita těchto nástrojů, je třeba, aby byly navýšeny počty zaměstnanců Vězeňské služby, kteří s odsouzenými (obviněnými) přímo pracují: pedagog, vychovatel, psycholog, sociální pracovník či speciální pedagog. Na to, že stávající počet personálu neumožňuje tato programy realizovat v dostatečném rozsahu, upozornil i CPT. Personální politika Vězeňské služby by měla odrážet pravidlo, podle kterého by se při výběru zaměstnanců mělo vedle jejich kvalifikace přihlížet také k jejich osobnostnímu profilu⁴ a zároveň aby byli průběžně vzděláváni v tom smyslu, že není možné ponižovat lidskou důstojnost odsouzených⁵ a že za každé špatné zacházení s vězni bude následovat sankce.

⁴ Pravidlo č. 77 Doporučení Výboru ministrů členským státům Rady Evropy k Vězeňským pravidlům Rec (2006) 2.

⁵ Pravidlo č. 81.4 Doporučení Rec (2006) 2.

Z doporučení Rec (2006) 2 vyplývá, že by měl být zřízen nezávislý kontrolní orgán, který by šetřil stížnosti odsouzených.⁶ V praxi však nestačí tento orgán zřídit, je třeba dohlížet na dodržování podmínek pro podávání stížností, zajistit, že odsouzení budou o možnosti podat stížnost náležitě informováni, a zároveň zamezit všem druhům „odplaty“ za podání stížnosti, ať už ze strany personálu věznice nebo spolupvězňů. Je třeba mít na vědomí, že tato „odplata“ může nabývat různých forem, včetně méně viditelného odpírání nenárokových výhod.

Současná úprava kázeňského řízení počítá s opravným prostředkem, kterým je stížnost proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu (§52 zákona o výkonu trestu odnětí svobody). Rada navrhuje, aby existoval také mimořádný opravný prostředek, kterým by byla žádost o přezkum k nezávislému kontrolnímu orgánu. Zároveň je třeba klást důraz na to, aby jakékoli rozhodnutí učiněné v rámci kázeňského řízení, bylo řádně odůvodněné a aby před uložením trestu bylo odsouzenému umožněno se k věci vyjádřit.

I přes přijetí nařízení Generálního ředitele Vězeňské služby č. 82/2006 zůstává závažným problémem násilí mezi vězni a jeho eliminace. Rada navrhuje, aby bylo do zákona o výkonu trestu odnětí svobody včleněna povinnost ředitele věznice informovat dozorujícího státního zástupce o všech případech násilí mezi vězni. Zároveň je třeba, aby zaměstnanci Vězeňské služby byli školeni v tom, jak identifikovat projevy násilí mezi vězni a zamezit nebezpečí jeho vzniku.

Rada proto navrhuje, aby ministr spravedlnosti:

- ve spolupráci s ministrem financí zajistil navýšení rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti na roky 2009 a 2010 tak, aby Ministerstvo spravedlnosti mohlo přijmout nové zaměstnance působící ve vzdělávací a výchovné sféře ve věznicích;
- zřídil při věznicích nezávislé orgány pro šetření stížností všech osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu;
- doporučit Generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby upravil nařízení č. 82/2006, o předcházení a včasné odhalování násilí mezi obviněnými a mezi odsouzenými, tak aby ředitelé věznic a vazebních věznic měli povinnost informovat státního zástupce o závažných případech násilí mezi obviněnými a mezi odsouzenými;

4. Výkon doživotního trestu odnětí svobody

Výkon trestu doživotně odsouzených osob je dlouhodobě a opakovaně kritizován českými i mezinárodními organizacemi zabývající se ochranou lidských práv osob omezených na svobodě. Delegace CPT po návštěvách oddělení pro výkon tohoto trestu roce 2002 i 2006 zveřejnila ve svých zprávách řadu velmi kritických sdělení a formulovala své doporučení. I když v období mezi návštěvami byl přijat zákon č. 52/2004 Sb., kterým se měnil zákon o výkonu trestu odnětí svobody a následně i vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, na faktickém výkonu tohoto trestu se prakticky nic nezměnilo k lepšímu.

Dlouhodobě kritizováno je systematické poutání doživotně odsouzených při každém pohybu mimo celu. K poutání by mělo docházet pouze v řádně odůvodněných případech a podle aktuálního posouzení a hodnocení nebezpečnosti vězně. Odsouzený by měl znát

---

⁶ Pravidlo č. 93.1 Doporučení Rec (2006) 2.

důvody, pro které je poután a jaký je mechanismus ukončení tohoto opatření. Měl by také vědět, kdy nejdříve mu může být vyhověno a kde a komu si může podat stížnost, pokud mu vyhověno nebude. Není také důvod, aby doživotně odsouzení byli izolováni od ostatních odsouzených pouze z titulu doživotního trestu. Naopak by, s výjimkou odůvodněných a individuálně posouzených případů, mělo být umožněno, aby se doživotně odsouzení mohli volně stýkat s ostatními vězni, mít společné návštěvy, volnočasové aktivity a pracovní zařazení na pracovištích uvnitř věznice. Vždy by mělo být upřednostněno individuální a aktuální hodnocení nebezpečnosti odsouzeného před zacházením na základě uloženého trestu.

Dále byla kritizována praxe tzv. rotací v rámci věznice, ke kterým dochází v nepravidelném intervalu, a přemisťování do jiné věznice, které odsouzení někdy pociťují jako dodatečný trest. Stejně tak je chápáno i odebrání věcí, které byly odsouzenému povoleny užívat v souladu § 22 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Rada navrhuje, aby všechny tato rozhodnutí mohla být přezkoumána nezávislým kontrolním orgánem na základě stížnosti odsouzeného.

Rada navrhuje, aby ministr spravedlnosti:

- vypracoval návrh novelizace právní úpravy výkonu doživotního trestu v souladu s doporučeními Evropského výboru pro zabránění mučení a jinému nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT), k jejichž dodržování se vláda České republiky zavázala svým usnesením č. 223 ze dne 13. března 2007, tj. tak, aby veškerá omezení uplatňovaná na doživotně odsouzené (umísťování v odděleních se zesíleným stavebně technickým zabezpečením, oddělení od ostatních vězňů, poutání, návštěvy pod přímým dohledem dozorce) vycházela z individuálního hodnocení chování a nebezpečnosti odsouzeného, a nikoli jen z faktu, že osoba byla odsouzena na doživotí;

5. Zaměstnávání a vzdělávání vězňů

V roce 2007 došlo v oblasti zaměstnávání ke zlepšení. Průměrně bylo zaměstnáno 7 737 odsouzených z celkového počtu 13 066 odsouzených zařaditelných do práce. V prosinci 2007 tak byla reálná zaměstnanost odsouzených 60,3 %. Vzhledem k tomu, že v nejnižším tarifu odměna za práci dosahuje jen asi poloviny minimální mzdy⁷, bylo by na místě navýšit tyto odměny. Odsouzení totiž z odměny hradí náklady soudního řízení, popřípadě i škody způsobené trestnou činností, náklady výkonu trestu, resp. někdy i výkonu vazby, výživné na děti, pokud mají vyživovací povinnosti, doplatky na léky a nově i poplatky za recept a poplatky u lékaře, atd. Ceny všeho zboží, které si vězni mohou koupit se přitom poměrně výrazně zvyšují. Nízké odměny udržují vysokou zadluženost vězňů, snižují motivaci k práci, zvyšují pravděpodobnost, že osoby poškozené trestnou činností budou na svou pohledávku čekat marně. Nízké příjmy vězňů zvyšují ve vězeňském prostředí i šikanu mezi vězni spojenou i s řadou nežádoucích jevů. V této souvislosti by měl ministr spravedlnosti také navýšit sociální kapesné vyplácené vězňům a zvážit jeho pravidelnou valorizaci.

V průběhu výkonu vazby bylo v roce 2007 průměrně zaměstnáno 31 obviněných. Rada navrhuje, aby vazební věznice, v souladu s pravidlem 100.1 Doporučení Rec (2006) 2, byly povinny nabídnout obviněným příležitost pracovat, ačkoli se od nich práce nesmí vyžadovat.

Podnikatelské subjekty se ve většině případů zajímají zejména o možnost pracovního umístění odsouzených na svých pracovištích mimo areály věznic. Pro Vězeňskou službu je

⁷ Nařízení vlády č. 365/1999 Sb., § 2 odst. 2: výše základní složky odměny činní 4.500,- Kč.

však složité tuto spolupráci rozšiřovat, protože klesá počet odsouzených, kterým může být na základě stanovených kritérií udělen volný pohyb při plnění pracovních úkolů, případně je zařadit na nestřežená pracoviště mimo areál věznice. Rada proto navrhuje, aby Ministerstvo průmyslu a obchodu obnovilo „program Special“, jež byl programem podpory malých a středních podnikatelů, se zaměřením na zvyšování zaměstnanosti nepřizpůsobivých osob. Cílem by přitom mělo být hledat i takové zaměstnavatele, kteří budou zaměstnávat i vězně se střední nebo vysokou kvalifikací tak, aby i tito mohli v pracovní činnosti rozvíjet své schopnosti. Zároveň je vhodné upravit kritéria pro zařazování na nestřežená pracoviště a udělování povolení k volnému pohybu. Toto hodnocení by mělo odrážet aktuální a individuální posouzení chování každého odsouzeného.

Vzhledem k tomu, že mezi osobami ve výkonu trestu je poměrně mnoho těch, kteří mají dluhy na výživném, přičemž tyto dluhy během výkonu trestu zpravidla ještě narostou, navrhuje se ministru spravedlnosti, aby zvážil novelizaci trestního zákona a zákona o výkonu trestu odnětí svobody, v tom smyslu, že trest odnětí svobody na spáchání trestného činu dle § 213 trestního zákona (zanedbání povinné výživy), lze odsouzenému uložit jen tehdy, když mu věznice může zajistit práci. Dále se navrhuje, aby byli při výběru osob, jimž je nabízena možnost pracovat ve výkonu trestu, v maximální míře upřednostňováni právě odsouzení s dluhy na výživném. Rada dále navrhuje místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí, aby zřídil pracovní skupinu, která by zanalyzovala právní úpravu hrazení výživného v zemích, které neznají trestný čin zanedbání povinné výživy (např. Rakousku, Švédsko, Anglie). Na základě analýzy by pak ministr spravedlnosti mohl zvážit případnou revizi pojetí trestného činu zanedbání povinné výživy.

V oblasti vzdělávání odsouzených došlo ke zlepšení například v souvislosti se zřízením prvního střediska vysokoškolského vzdělávání. I přesto je nutné pokračovat v odstraňování bariér, které odsouzeným brání ve studiu. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy by ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti mělo nacházet další zdroje pro financování zvyšování kvalifikace odsouzených, a to především v rámci Evropských sociálních fondů či Evropských strukturálních fondů. V souvislosti se vzděláváním odsouzených zařazených ve věznici s ostrahou či zvýšenou ostrahou, včetně doživotně odsouzených, kterým podle stávající legislativy nemůže být dovolen volný pohyb za účelem docházky do školy, ale i ostatních studujících odsouzených, bude nutné vyřešit otázku zavedení (věznicí kontrolovaného) přístupu k Internetu.

Rada proto navrhuje, aby ministr spravedlnosti:

- vypracoval analýzu odměňování odsouzených osob s důrazem na možnosti jeho navýšení;
- ve spolupráci s ministrem financí zvážil navýšení sociálního kapesného a stravní jednotky;
- zajistil, aby obviněným ve výkonu vazby byla ve vhodných případech věznicí nabídnuta možnost zaměstnání;
- doporučil generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby upravil své nařízení č. 40/2006 o výběru a zařazování odsouzených a obviněných na střežená pracoviště a odsouzených na nestřežená pracoviště tak, aby odsouzeným s dluhy na výživném byla nabízena možnost pracovat přednostně;
- doporučil generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby hledal mechanismus, jak zavést

kontrolovaný přístup k Internetu pro ty odsouzené, kteří v rámci programu zacházení řádně studují;

Rada dále navrhuje, aby místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí:

- vypracoval analýzu právní úpravy placení výživného v zemích, kde neznají trestný čin zanedbání povinné výživy.

Rada dále navrhuje, aby ministr průmyslu a obchodu:

- obnovil program podpory malých a středních podnikatelů zaměřený na zvyšování zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce, který by se vztahoval i na odsouzené.

Rada dále navrhuje, aby ministr školství, mládeže a tělovýchovy:

- ve spolupráci s ministrem spravedlnosti a ministrem financí dále hledal zdroje financování studia odsouzených osob a rozvíjel jeho nabídku.

6. Zdravotní péče o vězněné osoby, osobní hygiena a strava

V souvislosti se zavedením regulačních poplatků ve zdravotnictví Rada navrhuje, aby ministr zdravotnictví zařadil vězněné osoby, které jsou z důvodu své nezaviněné nezaměstnanosti bez příjmu a v daném měsíci už mají na zdravotní péči vyčerpané celé své sociální kapesné anebo ho už utratily jinak, mezi taxativně vymezenou skupinu osob, jež je osvobozena od placení regulačních poplatků. Na těchto osobách nelze spravedlivě požadovat, aby tyto náklady hradily, protože jsou z objektivních důvodů bez příjmu.

Vzhledem k tomu, že průměrný věk zdravotnického personálu pracujícího ve zdravotnictví, zvláště pak lékařů, je již dnes v průměru vyšší než 50 let, měl by ministr zdravotnictví ve spolupráci s ministrem spravedlnosti najít způsoby, jak motivovat především mladé lékaře k této náročné práci. Vhodnými motivačními faktory by kromě vyšší mzdy mohly být například příplatky za práci v rizikovém prostředí či dřívější odchod do penze.

Podle pravidla č. 19.4 Doporučení Rec (2006) 2 by měl odsouzený mít přístup k vhodnému zařízení, ve kterém by se mohl vykoupat nebo osprchovat při teplotě odpovídající klimatickým podmínkám, a to pokud možno denně, nejméně však dvakrát týdně. Vzhledem k tomu, že řád výkonu trestu odnětí svobody, ve svém § 21 odst. 2 stanoví nižší hygienický standard, měl by ministr spravedlnosti tento nesoulad odstranit.

Rada proto navrhuje, aby ministr zdravotnictví:

- zvážil vypracování návrhu novelizace ustanovení § 16a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v tom smyslu, že odsouzení, kteří jsou nezaviněně bez příjmů, budou osvobozeni od povinnosti platit regulační poplatky ve zdravotnictví.

Rada dále navrhuje, aby ministr spravedlnosti,

- zajistil realizaci pravidla č. 19.4 Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2006) 2, o evropských vězeňských pravidlech, kterým se stanoví hygienické standardy pro odsouzené;

- ve spolupráci s ministrem financí, ministerstvem zdravotnictví a místopředsedou vlády a

ministrem práce a sociálních věcí hledal efektivní nástroje, jak motivovat lékaře k práci ve vězeňství;

Rada dále navrhuje, aby ministr financí:

- ve spolupráci s ministrem spravedlnosti navrhl zvýšení stravní jednotky pro vězně.

7. Uspokojování duchovních potřeb a kontakt s vnějším světem

V současné době existuje v 36 věznicích a vazebních věznicích 17 kaplí. V zájmu dostatečného zajištění duchovních potřeb odsouzených Rada doporučuje, aby bylo v každé věznici systematizováno místo kaplana a vybudovány vhodné prostory pro společné bohoslužby odsouzených osob. Tyto kaple musí být umístěny tak, aby se do nich mohli dostat odsouzení ze všech oddělení příslušné věznice. O termínu konání bohoslužby jsou odsouzení informováni s předstihem.

Jeden z významných faktorů ovlivňujících řádné začlenění vězňů do společnosti po propuštění z věznice, je intenzita a četnost jejich kontaktů s vnějším světem. Významným a efektivním komunikačním kanálem je telefonické spojení. Podle současné legislativy je telefonování odsouzeným a obviněným osobám umožněno jen v odůvodněných případech, ačkoli pravidlo 24. 1 Doporučení Rec (2006)2 uvádí, že vězňům musí být dovoleno komunikovat co možná nejčastěji, písemně, telefonicky nebo jinými formami komunikace s jejich rodinami a jinými osobami. Ministr spravedlnosti by měl uznat právo odsouzených a obviněných osob na kontakt s vnějším světem a tento nesoulad odstranit.

Rada proto doporučuje, aby ministr spravedlnosti,

- doporučil generálnímu řediteli Vězeňské služby, aby ve střednědobé perspektivě v každé věznici zajistil jedno tabulkové místo pro kaplana a tam, kde tomu tak ještě není, vhodnou místnost pro provádění bohoslužeb;

- na základě vyhodnocení pilotního projektu k rozšíření možnosti telefonování ve věznicích zvážil navržené příslušné úpravy v § 18 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody;